Dosarul nr.2-183/24
Număr atribuit prin PIGD 2-24031657-21-2-21032024

H O T Ă R Ă R E
În numele legii
dispozitiv

Dispozitivul hotărârii pronunţat public la 15 mai 2024
Hotărârea integrală întocmită la 02 septembrie 2024

Judecătoria Cimișlia
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecător Sofia Aramă
grefier Stela Rusu
cu participarea reprezentantului părții pârâte Judecătoria Comrat, Cuțar Svetlana, în lipsa părții reclamante Olar Maria, intervenient accesoriu Consiliul pentru egalitate, procedură de citare legală respectată
a examinat în şedinţă judiciară publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Olar Maria împotriva Judecătoriei Comrat privind repararea prejudiciului moral pentru admiterea discriminării

a c o n s t a t a t:
**Argumentele participanţilor la proces:**

1. La 05 ianuarie 2024, Olar Maria, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată cu privire la încasarea prejudiciului moral în urma discriminării, și anume: *”(...) încasarea compensatiei pentru prejudiciului moral suportat în urma discriminării, constatată prin decizia Consiliului pentru egalitate din 15.11.2023, cauza 107/23 în sumă de 100 000 lei (...)”.*
2. În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, *”(...) Solicit declinarea competentei de examinare a cauzei în favoarea Judecătoriei mun. chisinău, din motivul că Judecătoria Comrat este parte în prezenta cauză, si restul părtilor îsi au sediul la mun. Chisinau. În fapt, reclamanta a depus sesizare la Consiliul pentru egalitate pe faptul discriminării sale de Judecătoria Comrat, solicitând constatarea faptului discriminării petitionarei de Judecàtoria Comrat sediul Central în cadrul dosarului nr.4d-01/2023 pe criteriul de limbă. A motivat sesizarea pe faptul că pe rolul Judecătoria Comrat sediul Central se află dosarul nr.4d-01/2023 intentat la demersul executorului judecătoresc Ciuchitu Radu privind înlocuirea măsurii de pedeapsă. La 28.02.2023 Judecătoria Comrat sediul Central a expediat în adresa petiționarei o citatie pentru sedinta din 29.05.2023 care este întocmită în limba rusă, în limba română eu grafia latină fiind indicate doar numele si datele de contact a participantilor. Considéra că este discriminată în dreptul meu de a bénéficia de accesul liber la justiție în limba pe care o posedă - limba română. Mai mult ca atăt, conform art.379 Cod contraventional, procesul contraventional se desfaçoară în limba română. Prin decizia Consiliului pentru egalitate, s-a constatăt: 5.9 Consiliul mentioneaza că, în conformitate cu dreptul national relevant, orice persoană are dreptul de accès liber la justitie si satisfactie efectiva din partea instantei*

*judecătoresti competente în examinarea cauzelor, tara deosebire de limba pe care o posedă. Totodata, citarea pentru sedintă de judecată, reprezintă o actiune procedural obligatorie, prin care autoritatea competentă asigură prezentarea persoanei în fata sa pentru desfasurarea normală a procesului contraventional si care are drept scop să solutioneze cauza contraventionala. În acest sens, formularea actului procesual în limba pe care o posedă participantii la sedință, iar in cazul de față însăși contravenientul, reprezintă accesul acestuia la justitie si garantarea posibilității de a îsi apăra drepturile în fata instantei. Consiliul a luat act de faptul că, în urma receptionării demersului din partea Consiliului cu privire la faptele deplănse de petitionară, reclamata a expédiat în adresa acesteia citatia formulată în limba română. Totodată, Consiliul mentionează că, desi reclamata, ulterior recepționării demersului din partea Consiliului, a înlăturat situatia discriminatorie, totusi acest fapt nu o exonerează de răspundere pentru săvărsirea faptei de discriminare manifestată prin expedierea în adresa petitionarei la data de 28.02.2023 a citatiei în cauza nr. 4d-01/23) întocmită în limba rusă, dar nu în limba română pe caze o posedă petitionara. Astfel, Consiliului pentru egalitate a decis că faptele constatate reprezintă discriminare directă în accès la justiție pe criteriul de limba. Conform art. 1 alin. (1) din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, prevede că scopul prezentei legi este prevenirea §i combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferele politică, economică, socială, culturală §i alte sfere ale viejii, fară deosebire de rasă, culoare, nationalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenenfă politică sau orice alt criteriu similar. Conform art. 7 alin. (1) din Legea nr. 121 dift25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, se interzice orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor stabilité de prezenta lege, care au drept efect limitarea sau subminarea egalității de șanse sau tratament la angajare sau concediere, în activitatea nemijlocită și în formarea profesională. Interzic-erea discriminării pe bază de orientare sexuală se va aplica în domeniul angajării în muncă și al ocupării forței de muncă. Conform art. 18 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, orice persoană care se consideră victimă a discriminării are dreptul sa înainteze o actiune în installa de judecată și să solicite: a) stabilirea faptului încălcării drepturilor sale; b) interzicerea încălcării în continuare a drepturilor sale; c) restabilirea situajiei anterioare încălcării drepturilor sale; d) repararea prejudiciului material și moral ce i-a fost cauzat, precum și recuperarea cheltuielilor de judecată; e) declararea nulității actului care a condus la discriminarea sa. Conform art. 19 alin.(l) din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, persoana care înaintează o actiune în instanta de judecată trebuie să prezinte fapte care permit prezumtia existentei unui fapt de discriminare. Sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare revine pîrîtului, cu excepția faptelor ce atrag răspundere penală. Conform art. 20 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, termen.nl de prescripție pentru intentarea unei acțiuni în instanță în baza prezentei legi este de un an de la data sâvîrșirii faptei sau de la data la care persoana putea sâ ia cunoștință de savîrșirea ei. Articolul 21 prevede ca persoanele care înaintează o acțiune in instanța de judecata privind fapte de discriminare se scutesc de plata taxei de stat. Conform art.2036 Cod civil al*

*Republicii Moldova, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecata are dreptul sa oblige persoana responsabila la repararea prejudiciului prin plata de despăgubiri. Conform art.2037 Cod civil al Republicii Moldova, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determina de catre instanța de judecata in funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vatamate, de gradul de vinovație a autorului prejudiciului, daca vinovația este o condiție a răspunderii, și de măsura in care aceasta despăgubire poate aduce satisfacție echitabila persoanei vatamate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecata, luând in considerare circumstanțele in care a fost cauzat prejudicial, restrîngerea posibilitaților de viața familiala și sociala, precum și statutul social al persoanei vatamate. (...)".*

3. Reclamanta Olar Maria, în ședința de judecată, fiind citată legal, nu s-a prezentat.
4. Reprezentantul reclamantei Olar Maria, avocat Alexei Croitor, fiind citat legal nu s-a prezentat.
5. Reprezentantul părții pârâte, Cuțar Svetlana, a susținut integral referința depusă de către Președintele interimar al Judecătoriei Comrat, solicitând respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de către Olar Maria, ca fiind neîntemeiată. În referință au fost invocate următoarele: *"(...) La 05 ianuarie 2024, Olar Maria a depus cererea de chemare în judecată împotriva Judecătoriei Comrat, prin care a solicitat: - încasarea compensației pentru prejudiciul moral suportat în urma discriminării, constatată prin decizia Consiliului pentru egalitate din 15 noiembrie 2023, cauza 107/23 în sumă de 100 000 lei. Pretențiile sale reclamanta și le-a întemeiat pe prevederile art. art. 2036 și 2037 Cod civil, si prevederile Legii RM nr. 121 din 25.05.2012 eu privire la asigurarea egalității. Analizând conținutul cererii de chemare în judecată, Judecătoria Comrat menționează că nu recunoaște acțiunea înaintată de către Olar Maria și solicită respingerea acesteia ca neîntemeiată, din următoarele considerente. În fapt, la 15 noiembrie 2023, prin decizia (cauza 107/23) Consiliului pentru egalitate, a fost constatat faptul ce reprezintă discriminare directă în acces la justiție pe criteriul de limbă. Fapta stabilită de Consiliu constă în următoarele: în cadrul unui proces contravențional, aflat în gestiunea Judecătoriei Comrat, la 29.05.2023 a fost expediată în adresa contravenientului Olar Maria citație în limba rusă, iar în grafia latină fiind indicate doar numele §i datele de contact al participanților la ședință. Drept urmare, ultima nu a putut lua cunoștintă de informația eu privire la desfășurarea ședinței de judecată si consecințele legale în caz de neprezentare. În drept, conform prevederilor art. 2036 CC, (1) în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum §i în alte cazuri prevăzute de lege, instala de judecată are dreptul sa oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudicial moral se repara indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. (4)Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde eu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Conform prevederilor art. 2037 CC, (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu*

*moral se determina de către instanța de judecată în funcție de caracterul si gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este condiție a răspunderii, si de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul si gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum si statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă eu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare si, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului. La caz, potrivit art. 117 CPC, (1) Probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum §i altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. Potrivit art. 118 CPC, (1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Reținând aspectele menționate supra, reclamanta Olar Maria n-a prezentat careva probe, precum, că în urma expedierii în adresa ei a citației în limba rusă, drept urmare, nu a putut lua cunoștință de informația eu privire la desfășurarea ședinței de judecată și consecințele legale în caz de neprezentare, i-a fost cauzat un prejudiciu moral. Astfel, considerăm că suma cerută de reclamantă Olar Maria eu titlu de prejudiciu moral în mărime de 100. 000 lei, ca fiind exagerată și neîntemeiată. În plus menționăm, că simpla constatare a faptului de discriminare directă în acces la justiție pe criteriul de limbă, prin decizia (cauza 107/23) Consiliului pentru egalitate din 15 noiembrie 2023, poate constitui în sine o satisfacție echitabilă suficientă, pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamanta Olar Maria (...)".*

6. Partea interesată Consiliul pentru Egalitate, au depus concluzii asupra acțiunii civile intentate de către Olar Maria, solicitând examinarea cauzei în lipsa acestuia, în motivarea concluziei au fost invocate următoarele: *"(...) Consiliul pentru egalitate (în continuare Consiliu), fiind atras în proces la solicitarea reclamantei, depune următoarele concluzii, în temeiul prevederilor art. 74 Cod procedură civilă. În fapt, la data de 15 mai 2023, Consiliul a înregistrat plângerea depusă de către reclamantă privind pretinsa discriminare, fiind astfel inițiată procedură administrativă pe marginea plângerii, acesteia atribuindu-se numărul de dosar/cauză nr. 107/23. În plângerea depusă, dna Maria Olar a informat că pe rolul Judecătoriei Comrat, sediul Central se află dosarul nr. 4d-01/2023 intentat la demersul executorului judecătoresc Radu Ciuchitu privind înlocuirea măsurii de pedeapsă, în care dânsa are calitatea de contravenient. Totodată, a comunicat că, la data de 28 februarie 2023, instanța de judecată a expediat în adresa sa o citație pentru sedința din 29 mai 2023 care a fost întocmită în limba rusă, iar în limba română cu grafia latină fiind indicate doar numele si datele de contact ale participanților. Astfel, dumneaei a opinat că a fost discriminată în dreptul de a beneficia de accesul liber la justiție în limba pe care o posedă (limba română). Examinând toate circumstanțele spetei, după desfășurarea procedurii administrative conform tuturor etapelor si rigorilor legale, la data de 15 noiembrie 2023, Consiliul a emis decizia pe cauza nr. 107/23, prin care a decis că faptele constatate reprezintă discriminare directă în acces la justiție pe criteriul de*

*limba. În continuare, atragem atenția că, potrivit prevederilor art. 18 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 121/2012 eu privire la asigurarea egalității, tine exclusiv de competenta instanței de judecată sa dispună repararea prejudiciului moral ce i-a fost cauzat reclamantei urmare a discriminării. Astfel, Consiliul considera necesar admiterea acțiunii reclamantei întru asigurarea continuității procesului de eliminare a discriminării si asigurare a egalității. În caz contrar, victimei discriminării nu îi va fi asigurată protecția efectivă împotriva discriminării. Or, nu în zadar legiuitorul a atribuit instanțelor judecătorești, în art.10 al Legii nr. 121/2012 eu privire la asigurarea egalității, calitatea de subiect eu atribuții în domeniul prevenirii si combaterii discriminării si asigurării egalității, si anume pentru a garante victimei protecție efective sub toate aspectele. Consiliul, în limita atribuțiilor stabilite, a constatat faptul discriminării, însă asigurarea reparării prejudiciului moral ca continuitate a mecanismului de restabilire a echității si remedierea suferințelor psihice cauzate poate fi dispusă doar de către instanța de judecată. De asemenea, Consiliul atrage atenția asupra prevederilor art. 5 lit. d) din Legea nr. 121/2012 eu privire la asigurarea egalității, care stipulează că una din modalitățile de eliminare a discriminării vizează repararea prejudiciului material si moral cauzat ca urmare a actului de discriminare. În această ordine de idei, Consiliul îndeamnă instanța să i-a în considerare aceste aspecte importante în procesul de asigurare a egalității. Consiliul notează că compensarea prejudiciului cauzat prin discriminare este o parte importantă a mecanismului de sancționare pentru discriminare. Directivele europene în domeniul nediscriminării prevăd câteva condiții pe care trebuie să le îndeplinească regimul '"sancționator" al discriminării, si anume: sancțiunea să fie efectivă, proporțională si disuasivă. Prin faptul că sancțiunea trebuie să fie efectivă, Curtea de Justitiei a Uniunii Europene (în continuare CJUE) întelege că procedurile naționale trebuie să fie disponibile în fapt, în sensul că victima discriminării să poate beneficia real de o compensație pentru suferințele cauzate prin actul de discriminare si nu doar să fie doar prevederi pur formale care să fie imposibil de accesat în practică. Prin faptul că sancțiunea trebuie să fie proporțională, CJUE întelege că remediul trebuie să fie adecvat în raport eu prejudiciul suferit si să nu fie vorba despre simple compensații simbolice. Prin faptul că sancțiunea trebuie să fie disuasivă, se întelege că ea trebuie să aibă un efect real, de descurajare a comportamentului discriminatoriu si să prevină repetarea acestui comportament în viitor. Din aceste considerente, Consiliul susține necesitatea examinării tuturor circumstanțelor pentru stabilirea cuantumului prejudiciului moral, în conformitate eu prevederile art. 2037 din Codul civil. Suplimentar, eu titlu de exemplu, notăm că deși instanțele de judecată au o practică modestă în acordarea prejudiciilor victimelor discriminării punctăm câteva dintre acestea. Spre exemplu, prin hotărârea din 29 octombrie 2015, emisă în dosarul nr. 2-1379/15, s-a stabilit că un șofer de microbuz care circula pe o rută din Chisinău a refuzat să accepte în mijlocul său de transport o persoană cu dizabilități, din lipsă de locuri libere, deși unul din pasageri a eliberat un loc în acest sens. Chiar si după ce toți pasagerii s-au revoltat si nu i-au permis șoferului să pornească microbuzul, șoferul a debarcat toți pasagerii si a refuzat să-i asigure accesul la transport persoanei eu dizabilități. Judecătoria Botanica a dispus încasarea în mod solidar de la șofer si SRL „Remta-Transport-Privat", unde acesta era angajat, suma de 10 000 de lei eu titlu de compensații morale pentru*

*discriminare pe criteriul de dizabilitate privind accesul la servicii disponibile publicului. Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 08 decembrie 2016 în dosarul nr. 2ra-135217 s-a dispus încasarea din contul Direcției Asistență Socială si Protecție a Familiei raionul Ialoveni în beneficiul victimei discriminării suma de 10 000 lei eu titlu de prejudiciu moral, pentru discriminarea pe criteriu de gen si domiciliu la întocmirea graficului de întrevedere eu copilul de care locuiește separat1, iar prin decizia din 05 martie 2019 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat si s-a încasat în beneficiul reclamantei suma de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru admiterea discriminării. Prin urmare, Consiliul îndeamnă instanța de judecată să țină cont de poziția expusă supra referitoare la examinarea cererii de chemare în judecată si să aplice în mod corespunzător prevederile legislației naționale referitoare la eliminarea discriminării si asigurarea egalității. Dat fiind faptul că, potrivit competentelor funcționale, Consiliul nu poate comunica mai mult decât cele expuse mai sus, solicităm examinarea în continuare a cauzei în absenta Consiliului (...)"*

**Aprecierea instanței:**

7. Audiind explicațiile participanților la proces, apreciind probele prezentate, instanța de judecată conchide că, cererea reclamantei Olar Maria față de Judecătoria Comrat, este întemeiată din următoarele considerente:

8. Conform art.117 alin. (1) Cod de procedură civilă, *„(...)Probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei(...)".*

9. Potrivit art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește *„(...)Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel(...)".*

10. Potrivit dispoziţiilor art.130 alin. (1) Codul de procedură civilă, *"(...) instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege (...)".*

11. În conformitate art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *"(...) la deliberarea hotărării, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii (...)".*

12. Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *"(...)hotărărea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărărea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. (...)".*

13. În cursul examinării cauzei, instanța de judecată, a constatat că, prin decizia din 15 noiembrie 2023 cauza nr.107/23 a fost examinată plângerea petiționarei Olar Maria, prin care au fost statuate următoarele circumstanțe: *"(...) La data de 28.02.2023 autoritatea reclamată a expediat în adresa petiționarei o citație pentru ședința din 29.05.2023 care a fost întocmită în limba rusă, iar în limba română cu grafia latină fiind indicate doar numele și datele de contact ale participanților. Astfel, petiționara consideră că a fost discriminată în dreptul de a beneficia de accesul liber la justiție*

*în limba pe care o posedă (limba română) (...)", în continuare "(...) Din materialele dosarului, Consiliul reține că urmează să se pronunțe asupra existenței faptei de discriminare directă în acces la justiție pe criteriul de limbă. Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin. (1) și art. 19 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (printre multe altele, a se vedea cauza D. H. și alții contra Republicii Cehe par. 82-84, par. 177, cauza Chassagnou și alții contra Franței par. 91-92, cauza Timishev contra Rusiei par. 57) prevăd o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiționarul/petiționara prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Pentru a institui prezumția discriminării directe, faptele invocate trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente: a) existența unui tratamentul mai puțin favorabil (excludere, deosebire, restricție etc.) în exercitarea unui drept recunoscut de lege b) aplicat în comparație cu alte persoane (un grup de persoane) c) cu care petiționara se află în situație analogică d) în baza unui criteriu protejat. Analizând alegațiile petiționarei, Consiliul a stabilit că prezumția discriminării directe pe criteriul de limbă a fost instituită. Consiliul reține drept tratament mai puțin favorabil neoferirea în limba română de către instanța de judecată a citației în cauza contravențională nr. CCCC pentru desfășurarea ședinței de judecată din data de 29.05.2023. Drept urmare, petiționara nu a putut lua cunoștință de informația cu privire la desfășurarea ședinței de judecată și consecințele legale în caz de neprezentare. Consiliul a luat act că acest tratament a fost determinat de criteriul de limbă. Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Prin urmare, Consiliul urmează să aprecieze existența justificării obiective și rezonabile a tratamentului mai puțin favorabil instituit și legătura de cauzalitate dintre acesta și criteriul invocat. În susținerea poziției, reclamata a menționat că ședința din data de 29.05.2023 nu a avut loc, fiind amânată pentru data de 05.12.2023, care se va desfășura în limba română. Reclamata a confirmat expedierea în adresa petiționarei a citației pe cauza nr. CCCC pentru data de 29.05.2023 în limba rusă, invocând greșeala grefierului. Totodată, reclamata a anexat citația pe cauza nr. CCCC pentru ședința de judecată care se va desfășura la data de 05.12.2023, cu data de ieșire de 03.10.2023, întocmită în limba română. Consiliul, analizând alegațiile părților, consideră că acestea sunt suficiente pentru emiterea unei decizii. 5.8 Consiliul a luat act că petiționara are calitate de contravenient în dosarul contravențional nr. GGGG aflat pe rolul Judecătoriei BBBB, sediul Central. La data de 28.02.2023, reclamata a expediat în adresa petiționarei citația pentru ședința din 29.05.2023 ora 14:00, care a fost întocmită în limba rusă, iar în grafia latină fiind indicate doar numele și datele de contact ale participanților la ședință. Consiliul menționează că, în conformitate cu dreptul național relevant, orice persoană are dreptul de acces liber la justiție și satisfacție efectivă din partea instanței judecătorești competente în examinarea cauzelor, fără deosebire de limba pe care o posedă. Totodată, citarea pentru ședință de judecată, reprezintă o acțiune procedurală obligatorie, prin care autoritatea competentă asigură prezentarea persoanei în fața sa pentru desfășurarea normală a procesului*

*contravențional și care are drept scop să soluționeze cauza contravențională. În acest sens, formularea actului procesual în limba pe care o posedă participantul la ședință, iar în cazul de față însăși contravenientul, reprezintă accesul acestuia la justiție și garantarea posibilității de a își apăra drepturile în fața instanței. Consiliul a luat act de faptul că, în urma recepționării demersului din partea Consiliului cu privire la faptele deplânse de petiționară, reclamata a expediat în adresa acesteia citația formulată în limba română. Totodată, Consiliul menționează că, deși reclamata, ulterior recepționării demersului din partea Consiliului, a înlăturat situația discriminatorie, totuși acest fapt nu o exonerează de răspundere pentru săvârșirea faptei de discriminare manifestată prin expedierea în adresa petiționarei la data de 28.02.2023 a citației în cauza nr. CCCC) întocmită în limba rusă, dar nu în limba română pe care o posedă petiționara. Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, art. 15 alin. (4) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, coroborat cu pct. 61, 65 din Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012, Consiliul decide: Faptele constatate reprezintă discriminare directă în acces la justiție pe criteriul de limbă. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3, fără respectarea procedurii prealabile (...)".* Decizia menționată supra nu a fost contestată de părți.

14. În baza art.8 alin.(1) lit.a) din Legea nr.121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității, se indică: *"(...) (1) Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul la următoarele servicii și privind furnizarea acestora: a) serviciile oferite de autoritățile publice (...)".*

15. Instanța de judecată respinge ca vădit neîntemeiate orice obiecții din partea reprezentantului părții pârâte Judecătoria Comrat, în această speță. O evidentă existența unei discriminări din partea autorității publice referitor la serviciile oferite.

16. Instanța de judecată respinge ca vădit neîntemeiate orice obiecții din partea reprezentantului părții pârâte Judecătoria Comrat, în această speță. O evidentă existența unei discriminări din partea autorității publice.

17. Instanța de judecată reține că pentru existența unei discriminări, în speța dată, este necesară întrunirea mai multor condiții și anume: tratamentul mai puțin favorabil în exercitarea unui drept recunoscut de lege; aplicat în comparație cu alte persoane (un grup de persoane) cu care petiționara se află în situație analogică; criteriul protejat.

18. Din analiza cumulară a deciziei supra menționate, motivarea cererii de chemare în judecată a reclamantei, alegațiile părții pârâte din referință, instanța constată că a existat un tratament mai puțin favorabil instituit și legătură de cauzalitate dintre acesta și criteriul invocat față de reclamantă. Or, în conformitate cu dreptul național relevant, orice persoană are dreptul de acces liber la justiție și satisfacție efectivă din partea instanței judecătorești competente în examinarea cauzelor, fără deosebire de limba pe care o posedă. Totodată, citarea pentru ședință de judecată, reprezintă o acțiune procedurală obligatorie, prin care autoritatea competentă asigură prezentarea persoanei în fața sa pentru desfășurarea normală a procesului contravențional și care are drept scop să soluționeze cauza contravențională. În acest sens, formularea actului procesual în limba pe care o posedă participantul la ședință, iar în cazul de față însăși

contravenientul, reprezintă accesul acestuia la justiție și garantarea posibilității de a își apăra drepturile în fața instanței.

19. Criteriu protejat în cazul dat este criteriul lingvistic, Judecătoria Comrat, este o autoritatea publică, respectiv în spațiul public se implică folosirea limbajului oficial. Mai mult decât atât, "de cunoașterea sau necunoașterea unei alte limbi decât cea oficială nu poate fi legată vreo consecință juridică restrictivă".

20. Potrivit art.19 din Legea menționată supra, *"(...) (1) Persoana care înaintează o acţiune în instanţa de judecată trebuie să prezinte fapte și, după caz, date statistice care permit prezumţia existenţei unui fapt de discriminare. (2) Sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare revine pîrîtului, cu excepţia faptelor ce atrag răspundere penală (...)".* În acest context, urmează a fi menționată și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cazuri de discriminare. În Chassagnau și alții vs. Franța, Înalta Curte a instituit o regulă specială: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiționarul prezintă prin care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Partea pîrîtă nu au dovedit că fapta nu constituie dicriminare.

21. Potrivit art.5 lit.d),18 alin.1 lit.d) din Legea nr.121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalității, discriminarea poate fi eliminată prin repararea prejudiciului material și moral cauzat ca urmare a actului de discriminare.

22. Conform art.2036 Cod civil, *"(...) (1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. (3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege. (4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. (5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă (...)".*

23. Potrivit prevederilor art.2037 Cod civil, stipulează *"(...) (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde*

*să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului (...)”.*

24. Având în vedere existența discriminării în acces la servicii disponibile publicului pe criteriu lingvistic în spațiu public, instanța constată că acest fapt i-a cauzat acestuia suferințe morale îngrădindu-i-se dreptul accesul liber la justiție și satisfacție efectivă din partea Judecătoriei Comrat în calitatea sa de autoritate publică. Mai mult, partea pârâtă până în ultimul moment, chiar dacă ulterior a înlăturat situația discriminatorie, totuși acest fapt nu o exonerează de răspundere pentru săvârșirea faptei discriminatorii manifestată prin expedierea în adresa petiționarei la data de 28 februarie 2023 a citației întocmită în limba rusă, dar nu în limba română pe care o posedă Olar Maria. În asemenea circumstanțe, instanța consideră ca fiind echitabilă achitarea despăgubirilor, cu titlu de prejudicii morale, în mărime de 20 000,00 lei, și nu în cuantumul solicitat de către reclamantă de 100 000,00 lei, or, partea pârâtă ulterior a înlăturat situația discriminatorie și Maria Olar și-a exercitat drepturile sale procedurale în coraport cu litigiu diferit judecării instanței vizate, asigurate fiind garanțiile procesuale ale acesteia, în aspectul discriminării admise.
25. Constituția Republicii Moldova prevede criteriile de diferențiere pe baza cărora indivizii discriminează: rasa, naționalitatea, originea etnică, limba, religia, sexul, opinia, apartenența politică, averea, originea socială. Se observă că aceste criterii de discriminare aparent nu au o natură exemplificativă întrucât nu se prevede, ca în cazul altor texte normative, că discriminarea poate interveni și pe alte criterii sau în baza altui statut similar. Însă, în fapt, natura lor nu este una limitativă, ci exemplificativă, întrucât acestea se interpretează în concordanță cu prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului și cu celelalte pacte și tratate la care România este parte. De asemenea, chiar dacă enumerarea din Constituție este una clară, exactă, aceasta nu înseamnă, automat, că nu pot exista și alte criterii de discriminare, prevăzute în alte texte normative. Parlamentul și Guvernul pot institui astfel de criterii de discriminare, dar acestea nu au o natură constituțională, ci una exclusiv legală. Criteriile menționate din Constituția Republicii Moldova sunt de discriminare sau discriminatorii, de diferențiere, în vreme ce nediscriminarea se referă la o interdicție, nu la un criteriu. Criteriile de discriminare reprezintă cauza, stau la baza efectului care este discriminarea. Constituția Republicii Moldova prevede în art. 16 alin. 2 egalitatea atât în fața legii, cât și în fața autorităților publice, între cetățenii țării “fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială” .
26. în conformitate cu prevederile art.238-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată

h o t ă r ă ș t e:

Se admite cererea de chemare în judecată depusă de reclamanta Olar Maria.

Se încasează de la Judecătoria Comrat, în beneficiul Olar Maria /IDNP *****, născută *****, cu domiciliu înregistrat *****/, suma de 20 000,00 /douăzeci mii lei 00 bani/ cu titlu de prejudiciu moral pentru admiterea discriminării.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Comrat în termen de 30 de zile din momentul pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Cimișlia, sediul central.

Președintele ședinței
judecătorul Sofia ARAMĂ

Dosarul nr.2-183/24
Număr atribuit prin PIGD 2-24031657-21-2-21032024

H O T Ă R Ă R E
În numele legii
dispozitiv

Dispozitivul hotărârii pronunţat public la 15 mai 2024
Hotărârea integrală întocmită la 02 septembrie 2024

Judecătoria Cimişlia
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecător Sofia Aramă
grefier Stela Rusu

cu participarea reprezentantului părţii pârâte Judecătoria Comrat, Cuţar Svetlana, în lipsa părţii reclamante Olar Maria, intervenient accesoriu Consiliul pentru egalitate, procedură de citare legală respectată

a examinat în şedinţă judiciară publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Olar Maria împotriva Judecătoriei Comrat privind repararea prejudiciului moral pentru admiterea discriminării

a c o n s t a t a t:

**Argumentele participanţilor la proces:**

1. La 05 ianuarie 2024, Olar Maria, s-a adresat în instanţa de judecată cu cerere de chemare în judecată cu privire la încasarea prejudiciului moral în urma discriminării, şi anume: *”(...) încasarea compensatiei pentru prejudiciului moral suportat în urma discriminării, constatată prin decizia Consiliului pentru egalitate din 15.11.2023, cauza 107/23 în sumă de 100 000 lei (...)”.*
2. În motivarea acţiunii, reclamanta a indicat că, *”(...) Solicit declinarea competentei de examinare a cauzei în favoarea Judecătoriei *****, din motivul că Judecătoria Comrat este parte în prezenta cauză, si restul părtilor îsi au sediul la *****. În fapt, reclamanta a depus sesizare la Consiliul pentru egalitate pe faptul discriminării sale de Judecătoria Comrat, solicitând constatarea faptului discriminării petitionarei de Judecàtoria Comrat sediul Central în cadrul dosarului nr.4d-01/2023 pe criteriul de limbă. A motivat sesizarea pe faptul că pe rolul Judecătoria Comrat sediul Central se află*

*dosarul nr.4d-01/2023 intentat la demersul executorului judecătoresc Ciuchitu Radu privind înlocuirea măsurii de pedeapsă. La 28.02.2023 Judecătoria Comrat sediul Central a expediat în adresa petiţionarei o citatie pentru sedinta din 29.05.2023 care este întocmită în limba rusă, în limba română eu grafia latină fiind indicate doar numele si datele de contact a participantilor. Considéra că este discriminată în dreptul meu de a bénéficia de accesul liber la justiţie în limba pe care o posedă - limba română. Mai mult ca atăt, conform art.379 Cod contraventional, procesul contraventional se desfaçoară în limba română. Prin decizia Consiliului pentru egalitate, s-a constatăt: 5.9 Consiliul mentioneaza că, în conformitate cu dreptul national relevant, orice persoană are dreptul de accès liber la justitie si satisfactie efectiva din partea instantei judecătoresti competente în examinarea cauzelor, tara deosebire de limba pe care o posedă. Totodata, citarea pentru sedintă de judecată, reprezintă o actiune procedural obligatorie, prin care autoritatea competentă asigură prezentarea persoanei în fata sa pentru desfasurarea normală a procesului contraventional si care are drept scop să solutioneze cauza contraventionala. În acest sens, formularea actului procesual în limba pe care o posedă participantii la sedinţă, iar in cazul de faţă însăşi contravenientul, reprezintă accesul acestuia la justitie si garantarea posibilităţii de a îsi apăra drepturile în fata instantei. Consiliul a luat act de faptul că, în urma receptionării demersului din partea Consiliului cu privire la faptele deplănse de petitionară, reclamata a expédiat în adresa acesteia citatia formulată în limba română. Totodată, Consiliul mentionează că, desi reclamata, ulterior recepţionării demersului din partea Consiliului, a înlăturat situatia discriminatorie, totusi acest fapt nu o exonerează de răspundere pentru săvărsirea faptei de discriminare manifestată prin expedierea în adresa petitionarei la data de 28.02.2023 a citatiei în cauza nr. 4d-01/23) întocmită în limba rusă, dar nu în limba română pe caze o posedă petitionara. Astfel, Consiliului pentru egalitate a decis că faptele constatate reprezintă discriminare directă în accès la justiţie pe criteriul de limba. Conform art. 1 alin. (1) din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalităţii, prevede că scopul prezentei legi este prevenirea §i combaterea discriminării, precum şi asigurarea egalităţii tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferele politică, economică, socială, culturală §i alte sfere ale viejii, fară deosebire de rasă, culoare, nationalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenenfă politică sau orice alt criteriu similar. Conform art. 7 alin. (1) din Legea nr. 121 difţ25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalităţii, se interzice orice deosebire, excludere, restricţie sau preferinţă pe baza criteriilor stabilité de prezenta lege, care au drept efect limitarea sau subminarea egalităţii de şanse sau tratament la angajare sau concediere, în activitatea nemijlocită şi în formarea profesională. Interzic-erea discriminării pe bază de orientare sexuală se va aplica în domeniul angajării în muncă şi al ocupării forţei de*

*muncă. Conform art. 18 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalităţii, orice persoană care se consideră victimă a discriminării are dreptul sa înainteze o actiune în installa de judecată şi să solicite: a) stabilirea faptului încălcării drepturilor sale; b) interzicerea încălcării în continuare a drepturilor sale; c) restabilirea situajiei anterioare încălcării drepturilor sale; d) repararea prejudiciului material şi moral ce i-a fost cauzat, precum şi recuperarea cheltuielilor de judecată; e) declararea nulităţii actului care a condus la discriminarea sa. Conform art. 19 alin.(l) din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalităţii, persoana care înaintează o actiune în instanta de judecată trebuie să prezinte fapte care permit prezumtia existentei unui fapt de discriminare. Sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare revine pîrîtului, cu excepţia faptelor ce atrag răspundere penală. Conform art. 20 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalităţii, termen.nl de prescripţie pentru intentarea unei acţiuni în instanţă în baza prezentei legi este de un an de la data sâvîrçirii faptei sau de la data la care persoana putea sâ ia cunoştinţă de savîrşirea ei. Articolul 21 prevede ca persoanele care înaintează o acţiune in instanţa de judecata privind fapte de discriminare se scutesc de plata taxei de stat. Conform art.2036 Cod civil al Republicii Moldova, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecata are dreptul sa oblige persoana responsabila la repararea prejudiciului prin plata de despăgubiri. Conform art.2037 Cod civil al Republicii Moldova, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determina de catre instanţa de judecata in funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vatamate, de gradul de vinovaţie a autorului prejudiciului, daca vinovaţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura in care aceasta despăgubire poate aduce satisfacţie echitabila persoanei vatamate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecata, luând in considerare circumstanţele in care a fost cauzat prejudicial, restrîngerea posibilitaţilor de viaţa familiala şi sociala, precum şi statutul social al persoanei vatamate. (...)".*

3. Reclamanta Olar Maria, în şedinţa de judecată, fiind citată legal, nu s-a prezentat.
4. Reprezentantul reclamantei Olar Maria, avocat Alexei Croitor, fiind citat legal nu s-a prezentat.
5. Reprezentantul părţii pârâte, Cuţar Svetlana, a susţinut integral referinţa depusă de către Preşedintele interimar al Judecătoriei Comrat, solicitând respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de către Olar Maria, ca fiind neîntemeiată. În referinţă au fost invocate următoarele: *"(...) La 05 ianuarie 2024, Olar Maria a depus cererea de chemare în judecată împotriva Judecătoriei Comrat, prin care a solicitat: - încasarea compensaţiei pentru*

*prejudiciul moral suportat în urma discriminării, constatată prin decizia Consiliului pentru egalitate din 15 noiembrie 2023, cauza 107/23 în sumă de 100 000 lei. Pretenţiile sale reclamanta şi le-a întemeiat pe prevederile art. art. 2036 şi 2037 Cod civil, si prevederile Legii RM nr. 121 din 25.05.2012 eu privire la asigurarea egalităţii. Analizând conţinutul cererii de chemare în judecată, Judecătoria Comrat menţionează că nu recunoaşte acţiunea înaintată de către Olar Maria şi solicită respingerea acesteia ca neîntemeiată, din următoarele considerente. În fapt, la 15 noiembrie 2023, prin decizia (cauza 107/23) Consiliului pentru egalitate, a fost constatat faptul ce reprezintă discriminare directă în acces la justiţie pe criteriul de limbă. Fapta stabilită de Consiliu constă în următoarele: în cadrul unui proces contravenţional, aflat în gestiunea Judecătoriei Comrat, la 29.05.2023 a fost expediată în adresa contravenientului Olar Maria citaţie în limba rusă, iar în grafia latină fiind indicate doar numele §i datele de contact al participanţilor la sedinţă. Drept urmare, ultima nu a putut lua cunoştintă de informaţia eu privire la desfăşurarea sedinţei de judecată si consecinţele legale în caz de neprezentare. În drept, conform prevederilor art. 2036 CC, (1) în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum §i în alte cazuri prevăzute de lege, instala de judecată are dreptul sa oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudicial moral se repara indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. (4)Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde eu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Conform prevederilor art. 2037 CC, (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determina de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul si gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este condiţie a răspunderii, si de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul si gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum si statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă eu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare si, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului. La caz, potrivit art. 117 CPC, (1) Probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum §i altor circumstanţe importante pentru justa*

*soluţionare a cauzei. Potrivit art. 118 CPC, (1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Reţinând aspectele menţionate supra, reclamanta Olar Maria n-a prezentat careva probe, precum, că în urma expedierii în adresa ei a citaţiei în limba rusă, drept urmare, nu a putut lua cunoştinţă de informaţia eu privire la desfăşurarea şedinţei de judecată şi consecinţele legale în caz de neprezentare, i-a fost cauzat un prejudiciu moral. Astfel, considerăm că suma cerută de reclamantă Olar Maria eu titlu de prejudiciu moral în mărime de 100. 000 lei, ca fiind exagerată şi neîntemeiată. În plus menţionăm, că simpla constatare a faptului de discriminare directă în acces la justiţie pe criteriul de limbă, prin decizia (cauza 107/23) Consiliului pentru egalitate din 15 noiembrie 2023, poate constitui în sine o satisfacţie echitabilă suficientă, pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamanta Olar Maria (...)".*

6. Partea interesată Consiliul pentru Egalitate, au depus concluzii asupra acţiunii civile intentate de către Olar Maria, solicitând examinarea cauzei în lipsa acestuia, în motivarea concluziei au fost invocate următoarele: *"(...) Consiliul pentru egalitate (în continuare Consiliu), fiind atras în proces la solicitarea reclamantei, depune următoarele concluzii, în temeiul prevederilor art. 74 Cod procedură civilă. În fapt, la data de 15 mai 2023, Consiliul a înregistrat plângerea depusă de către reclamantă privind pretinsa discriminare, fiind astfel iniţiată procedură administrativă pe marginea plângerii, acesteia atribuindu-se numărul de dosar/cauză nr. 107/23. În plângerea depusă, dna Maria Olar a informat că pe rolul Judecătoriei Comrat, sediul Central se află dosarul nr. 4d-01/2023 intentat la demersul executorului judecătoresc Radu Ciuchitu privind înlocuirea măsurii de pedeapsă, în care dânsa are calitatea de contravenient. Totodată, a comunicat că, la data de 28 februarie 2023, instanţa de judecată a expediat în adresa sa o citaţie pentru sedinţa din 29 mai 2023 care a fost întocmită în limba rusă, iar în limba română cu grafia latină fiind indicate doar numele si datele de contact ale participanţilor. Astfel, dumneaei a opinat că a fost discriminată în dreptul de a beneficia de accesul liber la justiţie în limba pe care o posedă (limba română). Examinând toate circumstanţele spetei, după desfăşurarea procedurii administrative conform tuturor etapelor si rigorilor legale, la data de 15 noiembrie 2023, Consiliul a emis decizia pe cauza nr. 107/23, prin care a decis că faptele constatate reprezintă discriminare directă în acces la justiţie pe criteriul de limba. În continuare, atragem atenţia că, potrivit prevederilor art. 18 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 121/2012 eu privire la asigurarea egalităţii, tine exclusiv de competenta instanţei de judecată sa dispună repararea prejudiciului moral ce i-a fost cauzat reclamantei urmare a discriminării. Astfel, Consiliul considera necesar admiterea acţiunii reclamantei întru asigurarea continuităţii procesului de eliminare a discriminării si asigurare a egalităţii.*

*În caz contrar, victimei discriminării nu îi va fi asigurată protecţia efectivă împotriva discriminării. Or, nu în zadar legiuitorul a atribuit instanţelor judecătoreşti, în art.10 al Legii nr. 121/2012 eu privire la asigurarea egalităţii, calitatea de subiect eu atribuţii în domeniul prevenirii si combaterii discriminării si asigurării egalităţii, si anume pentru a garante victimei protecţie efective sub toate aspectele. Consiliul, în limita atribuţiilor stabilite, a constatat faptul discriminării, însă asigurarea reparării prejudiciului moral ca continuitate a mecanismului de restabilire a echităţii si remedierea suferinţelor psihice cauzate poate fi dispusă doar de către instanţa de judecată. De asemenea, Consiliul atrage atenţia asupra prevederilor art. 5 lit. d) din Legea nr. 121/2012 eu privire la asigurarea egalităţii, care stipulează că una din modalităţile de eliminare a discriminării vizează repararea prejudiciului material si moral cauzat ca urmare a actului de discriminare. În această ordine de idei, Consiliul îndeamnă instanţa să i-a în considerare aceste aspecte importante în procesul de asigurare a egalităţii. Consiliul notează că compensarea prejudiciului cauzat prin discriminare este o parte importanţă a mecanismului de sancţionare pentru discriminare. Directivele europene în domeniul nediscriminării prevăd câteva condiţii pe care trebuie să le îndeplinească regimul '"sancţionator" al discriminării, si anume: sancţiunea să fie efectivă, proporţională si disuasivă. Prin faptul că sancţiunea trebuie să fie efectivă, Curtea de Justitiei a Uniunii Europene (în continuare CJUE) întelege că procedurile naţionale trebuie să fie disponibile în fapt, în sensul că victima discriminării să poate beneficia real de o compensaţie pentru suferinţele cauzate prin actul de discriminare si nu doar să fie doar prevederi pur formale care să fie imposibil de accesat în practică. Prin faptul că sancţiunea trebuie să fie proporţională, CJUE întelege că remediul trebuie să fie adecvat în raport eu prejudiciul suferit si să nu fie vorba despre simple compensaţii simbolice. Prin faptul că sancţiunea trebuie să fie disuasivă, se întelege că ea trebuie să aibă un efect real, de descurajare a comportamentului discriminatoriu si să prevină repetarea acestui comportament în viitor. Din aceste considerente, Consiliul susţine necesitatea examinării tuturor circumstanţelor pentru stabilirea cuantumului prejudiciului moral, în conformitate eu prevederile art. 2037 din Codul civil. Suplimentar, eu titlu de exemplu, notăm că deşi instanţele de judecată au o practică modestă în acordarea prejudiciilor victimelor discriminării punctăm câteva dintre acestea. Spre exemplu, prin hotărârea din 29 octombrie 2015, emisă în dosarul nr. 2-1379/15, s-a stabilit că un şofer de microbuz care circula pe o rută din Chisinău a refuzat să accepte în mijlocul său de transport o persoană cu dizabilităţi, din lipsă de locuri libere, deşi unul din pasageri a eliberat un loc în acest sens. Chiar si după ce toţi pasagerii s-au revoltat si nu i-au permis şoferului să pornească microbuzul, şoferul a debarcat toţi pasagerii si a refuzat să-i asigure accesul la transport persoanei eu dizabilităţi. Judecătoria*

*Botanica a dispus încasarea în mod solidar de la şofer si SRL „Remta-Transport-Privat", unde acesta era angajat, suma de 10 000 de lei eu titlu de compensaţii morale pentru discriminare pe criteriul de dizabilitate privind accesul la servicii disponibile publicului. Prin hotărârea Judecătoriei Ialoveni din 08 decembrie 2016 în dosarul nr. 2ra-135217 s-a dispus încasarea din contul Direcţiei Asistenţă Socială si Protecţie a Familiei raionul Ialoveni în beneficiul victimei discriminării suma de 10 000 lei eu titlu de prejudiciu moral, pentru discriminarea pe criteriu de gen si domiciliu la întocmirea graficului de întrevedere eu copilul de care locuieşte separat1, iar prin decizia din 05 martie 2019 a Curţii de Apel Bălţi a fost admis apelul declarat si s-a încasat în beneficiul reclamantei suma de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral pentru admiterea discriminării. Prin urmare, Consiliul îndeamnă instanţa de judecată să tină cont de poziţia expusă supra referitoare la examinarea cererii de chemare în judecată si să aplice în mod corespunzător prevederile legislaţiei naţionale referitoare la eliminarea discriminării si asigurarea egalităţii. Dat fiind faptul că, potrivit competentelor funcţionale, Consiliul nu poate comunica mai mult decât cele expuse mai sus, solicităm examinarea în continuare a cauzei în absenta Consiliului (...)"*

**Aprecierea instanţei:**

7. Audiind explicaţiile participanţilor la proces, apreciind probele prezentate, instanţa de judecată conchide că, cererea reclamantei Olar Maria faţă de Judecătoria Comrat, este întemeiată din următoarele considerente:
8. Conform art.117 alin. (1) Cod de procedură civilă, *„(...)Probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei(...)".*
9. Potrivit art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă stabileşte *„(...)Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel(...)".*
10. Potrivit dispoziţiilor art.130 alin. (1) Codul de procedură civilă, *"(...) instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege (...)".*
11. În conformitate art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *"(...) la deliberarea hotărării, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii (...)".*
12. Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *"(...)hotărărea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărărea numai pe*

*circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată. (...)”.*

13. În cursul examinării cauzei, instanţa de judecată, a constatat că, prin decizia din 15 noiembrie 2023 cauza nr.107/23 a fost examinată plângerea petiţionarei Olar Maria, prin care au fost statuate următoarele circumstanţe: *”(...) La data de 28.02.2023 autoritatea reclamată a expediat în adresa petiţionarei o citaţie pentru şedinţa din 29.05.2023 care a fost întocmită în limba rusă, iar în limba română cu grafia latină fiind indicate doar numele şi datele de contact ale participanţilor. Astfel, petiţionara consideră că a fost discriminată în dreptul de a beneficia de accesul liber la justiţie în limba pe care o posedă (limba română) (...)”, în continuare ”(...) Din materialele dosarului, Consiliul reţine că urmează să se pronunţe asupra existenţei faptei de discriminare directă în acces la justiţie pe criteriul de limbă. Consiliul reaminteşte că atât legislaţia naţională (art. 15 alin. (1) şi art. 19 din Legea cu privire la asigurarea egalităţii nr. 121/2012), cât şi practica Curţii Europene a Drepturilor Omului (printre multe altele, a se vedea cauza D. H. şi alţii contra Republicii Cehe par. 82-84, par. 177, cauza Chassagnou şi alţii contra Franţei par. 91-92, cauza Timishev contra Rusiei par. 57) prevăd o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, şi anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiţionarul/petiţionara prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Pentru a institui prezumţia discriminării directe, faptele invocate trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente: a) existenţa unui tratamentul mai puţin favorabil (excludere, deosebire, restricţie etc.) în exercitarea unui drept recunoscut de lege b) aplicat în comparaţie cu alte persoane (un grup de persoane) c) cu care petiţionara se află în situaţie analogică d) în baza unui criteriu protejat. Analizând alegaţiile petiţionarei, Consiliul a stabilit că prezumţia discriminării directe pe criteriul de limbă a fost instituită. Consiliul reţine drept tratament mai puţin favorabil neoferirea în limba română de către instanţa de judecată a citaţiei în cauza contravenţională nr. CCCC pentru desfăşurarea şedinţei de judecată din data de 29.05.2023. Drept urmare, petiţionara nu a putut lua cunoştinţă de informaţia cu privire la desfăşurarea şedinţei de judecată şi consecinţele legale în caz de neprezentare. Consiliul a luat act că acest tratament a fost determinat de criteriul de limbă. Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalităţii nr. 121/2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei/instituţiei despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Prin urmare, Consiliul urmează să aprecieze existenţa justificării obiective şi rezonabile a tratamentului mai puţin favorabil instituit şi legătura de cauzalitate dintre acesta şi criteriul invocat. În susţinerea poziţiei, reclamata a menţionat că şedinţa din data de 29.05.2023 nu a avut loc, fiind amânată pentru data de 05.12.2023, care se va desfăşura în limba*

*română. Reclamata a confirmat expedierea în adresa petiţionarei a citaţiei pe cauza nr. CCCC pentru data de 29.05.2023 în limba rusă, invocând greşeala grefierului. Totodată, reclamata a anexat citaţia pe cauza nr. CCCC pentru şedinţa de judecată care se va desfăşura la data de 05.12.2023, cu data de ieşire de 03.10.2023, întocmită în limba română. Consiliul, analizând alegaţiile părţilor, consideră că acestea sunt suficiente pentru emiterea unei decizii. 5.8 Consiliul a luat act că petiţionara are calitate de contravenient în dosarul contravenţional nr. GGGG aflat pe rolul Judecătoriei BBBB, sediul Central. La data de 28.02.2023, reclamata a expediat în adresa petiţionarei citaţia pentru şedinţa din 29.05.2023 ora 14:00, care a fost întocmită în limba rusă, iar în grafia latină fiind indicate doar numele şi datele de contact ale participanţilor la şedinţă. Consiliul menţionează că, în conformitate cu dreptul naţional relevant, orice persoană are dreptul de acces liber la justiţie şi satisfacţie efectivă din partea instanţei judecătoreşti competente în examinarea cauzelor, fără deosebire de limba pe care o posedă. Totodată, citarea pentru şedinţă de judecată, reprezintă o acţiune procedurală obligatorie, prin care autoritatea competentă asigură prezentarea persoanei în faţa sa pentru desfăşurarea normală a procesului contravenţional şi care are drept scop să soluţioneze cauza contravenţională. În acest sens, formularea actului procesual în limba pe care o posedă participantul la şedinţă, iar în cazul de faţă însăşi contravenientul, reprezintă accesul acestuia la justiţie şi garantarea posibilităţii de a îşi apăra drepturile în faţa instanţei. Consiliul a luat act de faptul că, în urma recepţionării demersului din partea Consiliului cu privire la faptele deplânse de petiţionară, reclamata a expediat în adresa acesteia citaţia formulată în limba română. Totodată, Consiliul menţionează că, deşi reclamata, ulterior recepţionării demersului din partea Consiliului, a înlăturat situaţia discriminatorie, totuşi acest fapt nu o exonerează de răspundere pentru săvârşirea faptei de discriminare manifestată prin expedierea în adresa petiţionarei la data de 28.02.2023 a citaţiei în cauza nr. CCCC) întocmită în limba rusă, dar nu în limba română pe care o posedă petiţionara. Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, art. 15 alin. (4) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalităţii, coroborat cu pct. 61, 65 din Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012, Consiliul decide: Faptele constatate reprezintă discriminare directă în acces la justiţie pe criteriul de limbă. Decizia se comunică părţilor şi va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, la Judecătoria Chişinău, sediul Râşcani, situată pe adresa: *****, str. Kiev, 3, fără respectarea procedurii prealabile (...)".* Decizia menţionată supra nu a fost contestată de părţi.

14. În baza art.8 alin.(1) lit.a) din Legea nr.121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalităţii, se indică: *"(...) (1) Este interzisă orice formă de*

*discriminare privind accesul la următoarele servicii şi privind furnizarea acestora: a) serviciile oferite de autorităţile publice (...)”.*

15. Instanţa de judecată respinge ca vădit neîntemeiate orice obiecţii din partea reprezentantului părţii pârâte Judecătoria Comrat, în această speţă. O evidentă existenţa unei discriminări din partea autorităţii publice referitor la serviciile oferite.
16. Instanţa de judecată respinge ca vădit neîntemeiate orice obiecţii din partea reprezentantului părţii pârâte Judecătoria Comrat, în această speţă. O evidentă existenţa unei discriminări din partea autorităţii publice.
17. Instanţa de judecată reţine că pentru existenţa unei discriminări, în speţa dată, este necesară întrunirea mai multor condiţii şi anume: tratamentul mai puţin favorabil în exercitarea unui drept recunoscut de lege; aplicat în comparaţie cu alte persoane (un grup de persoane) cu care petiţionara se află în situaţie analogică; criteriul protejat.
18. Din analiza cumulară a deciziei supra menţionate, motivarea cererii de chemare în judecată a reclamantei, alegaţiile părţii pârâte din referinţă, instanţa constată că a existat un tratament mai puţin favorabil instituit şi legătură de cauzalitate dintre acesta şi criteriul invocat faţă de reclamantă. Or, în conformitate cu dreptul naţional relevant, orice persoană are dreptul de acces liber la justiţie şi satisfacţie efectivă din partea instanţei judecătoreşti competente în examinarea cauzelor, fără deosebire de limba pe care o posedă. Totodată, citarea pentru şedinţă de judecată, reprezintă o acţiune procedurală obligatorie, prin care autoritatea competentă asigură prezentarea persoanei în faţa sa pentru desfăşurarea normală a procesului contravenţional şi care are drept scop să soluţioneze cauza contravenţională. În acest sens, formularea actului procesual în limba pe care o posedă participantul la şedinţă, iar în cazul de faţă însăşi contravenientul, reprezintă accesul acestuia la justiţie şi garantarea posibilităţii de a îşi apăra drepturile în faţa instanţei.
19. Criteriu protejat în cazul dat este criteriul lingvistic, Judecătoria Comrat, este o autoritatea publică, respectiv în spaţiul public se implică folosirea limbajului oficial. Mai mult decât atât, “de cunoaşterea sau necunoaşterea unei alte limbi decât cea oficială nu poate fi legată vreo consecinţă juridică restrictivă”.
20. Potrivit art.19 din Legea menţionată supra, *”(...) (1) Persoana care înaintează o acţiune în instanţa de judecată trebuie să prezinte fapte şi, după caz, date statistice care permit prezumţia existenţei unui fapt de discriminare. (2) Sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare revine pîrîtului, cu excepţia faptelor ce atrag răspundere penală (...)”.* În acest context, urmează a fi menţionată şi jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, în cazuri de discriminare. În Chassagnau şi alţii vs. Franţa, Înalta Curte a instituit o regulă specială: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiţionarul prezintă prin care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu. Partea pîrîtă nu au dovedit că fapta nu constituie dicriminare.

21. Potrivit art.5 lit.d),18 alin.1 lit.d) din Legea nr.121 din 25.05.2012 cu privire la asigurarea egalităţii, discriminarea poate fi eliminată prin repararea prejudiciului material şi moral cauzat ca urmare a actului de discriminare.
22. Conform art.2036 Cod civil, *"(...) (1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. (3) Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege. (4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacţie echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat şi persoana vătămată astfel va putea obţine o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. (5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacţie sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă (...)".*
23. Potrivit prevederilor art.2037 Cod civil, stipulează *"(...) (1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului (...)".*
24. Având în vedere existenţa discriminării în acces la servicii disponibile publicului pe criteriu lingvistic în spaţiu public, instanţa constată că acest fapt i-a cauzat acestuia suferinţe morale îngrădindu-i-se dreptul accesul liber la justiţie şi satisfacţie efectivă din partea Judecătoriei Comrat în calitatea sa de autoritate publică. Mai mult, partea pârâtă până în ultimul moment, chiar dacă ulterior a înlăturat situaţia discriminatorie, totuşi acest fapt nu o exonerează de

răspundere pentru săvârşirea faptei discriminatorii manifestată prin expedierea în adresa petiţionarei la data de 28 februarie 2023 a citaţiei întocmită în limba rusă, dar nu în limba română pe care o posedă Olar Maria. În asemenea circumstanţe, instanţa consideră ca fiind echitabilă achitarea despăgubirilor, cu titlu de prejudicii morale, în mărime de 20 000,00 lei, şi nu în cuantumul solicitat de către reclamantă de 100 000,00 lei, or, partea pârâtă ulterior a înlăturat situaţia discriminatorie şi Maria Olar şi-a exercitat drepturile sale procedurale în coraport cu litigiu diferit judecării instanţei vizate, asigurate fiind garanţiile procesuale ale acesteia, în aspectul discriminării admise.

25. Constituţia Republicii Moldova prevede criteriile de diferenţiere pe baza cărora indivizii discriminează: rasa, naţionalitatea, originea etnică, limba, religia, sexul, opinia, apartenenţa politică, averea, originea socială. Se observă că aceste criterii de discriminare aparent nu au o natură exemplificativă întrucât nu se prevede, ca în cazul altor texte normative, că discriminarea poate interveni şi pe alte criterii sau în baza altui statut similar. Însă, în fapt, natura lor nu este una limitativă, ci exemplificativă, întrucât acestea se interpretează în concordanţă cu prevederile Declaraţiei Universale a Drepturilor Omului şi cu celelalte pacte şi tratate la care România este parte. De asemenea, chiar dacă enumerarea din Constituţie este una clară, exactă, aceasta nu înseamnă, automat, că nu pot exista şi alte criterii de discriminare, prevăzute în alte texte normative. Parlamentul şi Guvernul pot institui astfel de criterii de discriminare, dar acestea nu au o natură constituţională, ci una exclusiv legală. Criteriile menţionate din Constituţia Republicii Moldova sunt de discriminare sau discriminatorii, de diferenţiere, în vreme ce nediscriminarea se referă la o interdicţie, nu la un criteriu. Criteriile de discriminare reprezintă cauza, stau la baza efectului care este discriminarea. Constituţia Republicii Moldova prevede în art. 16 alin. 2 egalitatea atât în faţa legii, cât şi în faţa autorităţilor publice, între cetăţenii ţării "fără deosebire de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenenţă politică, avere sau de origine socială" .
26. în conformitate cu prevederile art.238-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată

h o t ă r ă ş t e:

Se admite cererea de chemare în judecată depusă de reclamanta Olar Maria.

Se încasează de la Judecătoria Comrat, în beneficiul Olar Maria /IDNP *****, născută *****, cu domiciliu înregistrat *****/, suma de 20 000,00 /douăzeci mii lei 00 bani/ cu titlu de prejudiciu moral pentru admiterea discriminării.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Comrat în termen de 30 de zile din momentul pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Cimişlia, sediul central.

Preşedintele şedinţei
judecătorul Sofia ARAMĂ